

forkastedes uden afstemning.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19–28

forkastedes uden afstemning.

§§ 2 og 3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til dyreværnslov.

Af Justitsministeren (Engell).

(Fremsat 9/1 91).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 6 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 61:

Forslag til dyreværnslov.

Af Ebba Strange (SF) m.fl.

(Fremsat 16/1 91).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Karen Jespersen (S):

Justitsministeren har flere gange sagt, at det forslag til en ny dyreværnslov, vi behandler i dag, er en væsentlig styrkelse af dyrenes stil- ling. Det er Socialdemokratiet ikke enig i. Vi mener, lovforslaget er alt for svagt.

Selvfølgelig er der en række forbedringer i lovforslaget. Der kommer f.eks. mere hånd i hanke med dem, der handler med dyr. Formu-

leringen af de to indledende paragraffer er også blevet forbedret, selv om vi gerne vil have ordet sundhed ind i § 2. Men på en række vigtige punkter er der ikke sket forbedringer, og des- uden er det ikke acceptabelt, at lovforslaget er smækfyldt med bemyndigelser til justitsmini- steren, bemyndigelser, der oven i købet ofte er ret uklare.

Derfor vil Socialdemokratiet have lavet for- slaget om på væsentlige punkter, og her kan man på mange områder kigge på det forslag, der er fremsat af SF.

Når det drejer sig om dyreværn, er vel nok det største problem de såkaldte produktionsdyr i landbrug og pelsfarme. I landbruget er der i de sidste årtier sket en udvikling i produktionsfor- mer, der giver flere produkter for færre penge, men prisen er ofte, at dyrene lever under for- hold, der betyder, at deres helt grundlæggende behov og adfærd undertrykkes. Det skal der la- ves om på.

Miljøspørgsmål løses ofte bedst i internatio- nalt samarbejde i EF, og ministeren slår da ogs- å gentagne gange på, at det er i EF, disse spørgsmål skal løses – det gælder det ydre mil- jø, og det gælder arbejdsmiljø, men det gælder også dyrenes velværd. Hidtil har det jo ofte væ- ret sådan, at Danmark har dannet bagtroppen, f.eks. da man diskuterede den såkaldte svine- forordning, men når det gælder det ydre miljø og arbejdsmiljøet, har vi været fortroppen, og sådan skal det også være her.

Derfor kan der være god grund til, at vi i Danmark vedtager en række krav til dyrenes le- vevilkår i landbruget, og det skal altså være mindstekrav, der skal ind i loven og ikke bare gives som bemyndigelser. Det kan skærpe in- teressen for, at vi går mere aktivt ind i arbejdet i EF for at få internationale regler, og det kan be- tyde, at vi er godt rustet, når de skærpede krav kommer, for der er ikke tvivl om, at kravene kommer.

Vi skal have en række minimumskrav til landbruget ind i loven, men der skal selvfølge- lig være ordentlige overgangsordninger, sådan at landbruget kan nå at indstille sig på de æn- drede krav. Socialdemokratiet vil også godt se på nogle af de operative indgreb, man udfører på landbrugsdyr, sådan at de kommer til at ske under mere regulerede former under opsyn af dyreværn og sker under bedøvelse. Endelig me- ner vi, at det er afgørende, at der kommer et for-

[Karen Jespersen]

bud mod væksthormoner med i loven, sådan at brugen én gang for alle bliver stoppet.

Justitsministeren vælger i sit lovforslag at gå i en stor bue uden om problemet med opdræt af pelsdyr. Her er Socialdemokratiet enig med Det Husdyretiske Råd, som siger, at harer og ræve udsættes for alt for megen lidelse, når de skal leve i bur, og at det ikke er til at få øje på noget alternativ. Derfor skal ræve- og harefarme forbydes, hvis der ikke kommer ordentlige alternativer inden for de kommende år.

Når det gælder hunde og katte, vil Socialdemokratiet gerne støtte en mærkning og registrering af i hvert fald hunde, hvis dyreværnsorganisationerne har ret i, at de kan køre sådan en ordening, uden at det koster staten penge. Vi er enige i, at der skal lægges et kraftigt pres på kommunerne for at løse problemet med de mange herreløse og forhutlede katte. Og så går vi i øvrigt ind for, at det skal være forbudt at kupere haler på hunde.

Socialdemokratiet vil gerne støtte ideen med et dyreetisk råd, men vi bryder os ikke om den sammensætning, rådet har fået i lovforslaget. Her er det en ret løs, uforpligtende forsamling med få dyreværnsrepræsentanter, der blot kan give deres mening til kende. Vi støtter tværtimod det dyreværnsråd, der bliver foreslået i den grønne betænkning om dyreværn, et lille, sagkyndigt råd, der meget direkte og konkret kan rådgive ministeren om, hvordan lovens myndigheder kan omsættes til lovgivning.

På mange måder er det svært at lovgive, når det drejer sig om dyrs velfærd. Vi ved godt, hvad der er skidt for dyr, men vi har ikke altid alternativer, der uden videre kan sættes i stedet. Men de vilkår, dyr lever under i dag, kan ikke accepteres, og derfor må vi skubbe på med en lovgivning og sørge for, at der bliver forsket i, hvordan man kan sikre dyrs velfærd inden for realistiske økonomiske rammer. Jeg tror, at vi skal se på, om midlerne til forskning inden for landbruget kan anvendes bedre, end de bliver det i dag.

Til allersidst vil jeg sige, at der er hårdt brug for, at vi også får revideret loven om dyreforsøg. Derfor skal § 32 i dette lovforslag væk, fordi den er udtryk for en modstand imod en sådan revision, som vi tværtimod ønsker.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Justitsministeren burde have haft ordet først

for at give en kommentar til det privat fremsatte forslag til dyreværnslov. Jeg beklager.

Justitsministeren (Engell):

Tak for det, hr. formand! Bedre sent end aldrig.

Det er jo gamle, kære bekendte, vi behandler i dag. Begge lovforslagene er genfremsættelser; de er på alle væsentlige områder identiske med de to forslag, som blev fremsat fra regeringens og SF's side i oktober måned sidste år, og som vi førstebehandlede i Folketinget den 30. oktober.

Vi havde dengang en meget lang og grundig førstebehandling – den varede, så vidt jeg erindrer, 3-4 timer – og debatten ved den lejlighed viste jo ganske klart den store interesse og det levende engagement, der er blandt alle Folketingets medlemmer, når vi drøfter vores forhold til dyr, og hvordan vi bedst muligt lovgivningsmæssigt kan sikre, at dyr behandles på en, om jeg så må sige, menneskelig måde. Denne interesse og dette engagement er næppe blevet svækket i tiden, der er gået.

Jeg vil her ved førstebehandlingen søge at begrænse mig til nogle hovedsynspunkter. Forslaget fra SF er på mange punkter i overensstemmelse med regeringens forslag, og det er en glædelig ting; men der er sandelig også en række forskelle. I mit indlæg i oktober fremsatte jeg kommentarer dels af indholdsmæssig art og dels af lovteknisk karakter i forhold til SF's forslag, og dem skal jeg ikke gentage i dag. Jeg vil henvise til de betragtninger, jeg gjorde dengang, og som jeg stadig vedstår, men jeg vil koncentrere mig om to af mine væsentligste indvendinger imod SF's forslag.

For det første foreslår Socialistisk Folkeparti, at der skal nedsættes et nyt råd, et dyreværnsråd, og det var de samme tanker, som fru Karen Jespersen her på Socialdemokratiets vegne var inde på. I SF's forslag lægger man det op sådan, at dette råd af egen drift skal stille forslag til justitsministeren om ændringer i love, bekendtgørelser og cirkulærer.

Vi har jo allerede i dag to råd på dyreværnsområdet, nemlig Det Veterinære Sundhedsråd og Det Ethiske Råd vedrørende Husdyr. Hvis man på det område opretter yderligere et statsligt organ, vil det efter min opfattelse betyde en unødigt bureaukratisering af området. Derfor er der behov for, at man koncentrerer indsatsen og gør det på den rigtige måde.

[Justitsministeren]

Hertil kommer som noget meget væsentligt, at et dyreværnsråd med den kompetence, som SF foreslår, ikke vil have det dertil hørende ansvar, og det er netop noget, jeg lægger afgørende vægt på: at kompetencen og ansvaret i disse sager må hænge sammen. Det er Folketinget, der har ansvaret for dyreværnsloven, og det er den til enhver tid siddende justitsminister, der har ansvaret for bekendtgørelser og cirkulærer i henhold til loven.

Derfor bør det også være Folketinget og ministeren, der har den udfarende kraft med hensyn til ændringer på dette område, fordi ansvar og kompetence som sagt bør følges ad. Det udelukker jo ikke – som jeg også var inde på, da vi havde drøftelsen sidst – at der kan være behov for en styrkelse af den rådgivningsfunktion og det samarbejde, der bør være på dette område, men som sagt hænger ansvar og kompetence efter min opfattelse tæt sammen.

For det andet foreslår SF, at der inden år 2000 skal være gennemført en række omlægninger for så vidt angår dyr i landbruget; bl.a. foreslår man, at der indføres forbud mod fiksering af søer og regler om motion og obligatorisk udendørs ophold om sommeren for køer. Jeg har sympati for sådanne forslag, når de kan føre til en forbedret dyrevelfærd. Også i Dyreværnsudvalgets betænkning kom det jo enstemmigt – også omfattende repræsentanterne for dyrebeskyttelsesforeningerne – til udtryk, at regler om opholdsrum og inventar for dyr i landbruget alene kan fastsættes, hvis reglerne beror på en forpligtelse af international karakter, medmindre der er tale om regler af mindre indgribende betydning.

Udvalgets forslag er baseret på det efter min mening helt realistiske udgangspunkt, at dansk landbrug befinder sig i en konkurrencesituation, og at Danmark som medlem af Det Europæiske Fællesskab må respektere bl.a. princippet om varernes frie bevægelighed. Pålægger vi dansk landbrug mindre rentable driftsformer end dem, der kan anvendes i det øvrige EF, ja, så vil produktionen flytte til andre EF-lande, hvor de skærpede regler ikke gælder, og så er der ikke opnået nogen dyreværnsmæssig gevinst.

Lad mig bare minde om den udvikling, vi har oplevet på burhønsområdet, hvor vi jo så, at hele eksporten pludselig forsvandt. Hvis formålet er at hjælpe dyrene og ikke blot at flytte

problemet, er der ikke megen dyreværnsmæssig fornuft i at pålægge dansk landbrug særlige restriktioner af hensyn til dyrevelfærd.

Vejen til skærpede, dyreværnsmæssigt begrundede regler går efter både min og Dyreværnsudvalgets opfattelse gennem det internationale samarbejde, først og fremmest gennem samarbejdet i EF, og her må det være naturligt for Danmark med de holdninger, vi har, at presse på for at opnå nogle reguleringer i fællesskab på dette felt.

Jeg vil gerne føje til, at det jo i bemærkningerne til regeringens lovforslag på side 14 udtrykkeligt er anført, at Justitsministeriet i EF vil indtage en positiv holdning til forslag om fastsættelse af fælles internationale bestemmelser, som efter praktiske og videnskabelige erfaringer kan forbedre produktionsdyrenes velfærd. Her er der altså tale om en binding, som vi selv påtager os, når det gælder forhandlinger om udformningen af kommende bestemmelser på dette felt.

Vi vil som sagt være positive over for forslag, der sigter mod indførelse af produktionssystemer, hvor permanent fiksering af dyr undgås, forudsat at disse systemer medfører dyrevelfærdsmæssige fordele, som kan stå mål med de fornødne økonomiske investeringer, og forudsat at der etableres rimelige overgangsordninger. Jeg hæftede mig ved, at også fru Karen Jespersen havde det synspunkt, at overgangsordninger i alle tilfælde må være noget helt centralt.

Med hensyn til pladsforholdene vil Justitsministeriet også støtte internationale initiativer, der går i retning af at undgå overbelægning i staldene. At der er realitet i regeringens hensigter på det område, illustreres bl.a. af det danske initiativ vedrørende æglægningsbure, der blev taget på et EF-landbrugsministermøde i november måned 1990. Regeringen opfordrede EF-Kommissionen til at fremskynde færdiggørelsen af en rapport om æglæggende hønens velfærd mest muligt, og landbrugsministeren opfordrede også til, at der gennem tværnationale projekter gennemføres forskning i og udvikling af konkurrencedygtige alternative produktionssystemer, der bedre end de hidtidige bursystemer tilfredsstillende hønernes naturlige behov.

Endelig opfordrede regeringen til, at der snarest træffes principbeslutning på EF-plan om

[Justitsministeren]

ophør med anvendelse af traditionelle bursystemer i ægproduktionen inden for en passende tidsfrist – og det kunne f.eks. være 12 år. Som reaktion på dette danske initiativ har EF-Kommissionen foreløbig tilkendegivet, at de danske synspunkter vil indgå i det videre arbejde med en rapport om burhøns, og at Kommissionen, når rapporten er færdig, så hurtigt som muligt vil forelægge den for Rådet, altså, kan man sige, et konkret resultat af det udspil, der er kommet fra den danske landbrugsministers side.

Sammenfattende mener jeg, at det ikke er SF's forslag, men derimod regeringens, der styrker dyrenes stilling, samtidig med at det udtrykker den rigtige, afbalancerede løsning i forhold til de interesser og synspunkter, der nødvendigvis må afvejes, når der skal vedtages en ny dyreværnslov. Jeg finder derfor – ikke uventet – at de drøftelser, vi bør have, og som vi skal have i de kommende måneder, fordi denne dyreværnslov nu har stået på dagsordenen gennem en længere periode, bør finde sted på grundlag af regeringens forslag, og jeg håber, at det vil kunne vedtages med et bredt flertal.

Ved førstebehandlingen i oktober 1990 af det tidligere forslag konstaterede jeg et flertal for alle hovedelementerne i regeringens forslag. Det mener jeg nok man kan sige, og det håber jeg selvfølgelig også bliver situationen her i dag. I oktober kunne jeg også konstatere en mulighed for, at den videre behandling i Retsudvalget kan føre til en bred politisk tilslutning til en ny dyreværnslov. Den mulighed håber jeg også debatten her i dag vil kunne bekræfte.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg, da jeg hørte fru Karen Jespersens tale, mente, at skruen havde fået et par omdrejninger i forhold til det indlæg, som den tidligere socialdemokratiske dyreværnspolitiske ordfører holdt. Da jeg dengang nærlæste hr. Erling Christensens tale, syntes jeg måske, at der var lidt flere åbninger og imødekommelser, men ud over at rette en velkomst til den nye ordfører på området vil jeg samtidig sige, at jeg ikke håber, at det kommer til at lægge sig hindrende i vejen for, at vi kan nå frem til den løsning og den vedtagelse af dyreværnsloven, som jeg tror vi alle er interesserede i.

(Kort bemærkning).

Karen Jespersen (S):

Med hensyn til økonomien i investeringer i

dyrevelfærden hørte man også disse argumenter, når det drejede sig om arbejdsmiljø og det ydre miljø. Det kunne ikke lade sig gøre af økonomiske grunde. Men efterhånden ændrede holdningen sig på det område, sådan at man nu i miljøbeskyttelsesloven har en formulering, hvor man siger, at det er hensynet til miljøet, der faktisk går over hensynet til økonomien. Sådan kan man selvfølgelig ikke uden videre stille det op, og selvfølgelig skal det være noget, der er økonomisk holdbart, men det har ofte vist sig, at investeringer, man troede ville blive en belastning, faktisk kunne spare én for nogle investeringer, f.eks. når det gælder dyr, for sygdom blandt dyr, sådan at det på lidt længere sigt kan blive en økonomisk gevinst. Endelig gælder det også, som jeg sagde, noget, der kommer i EF, og så kan det være meget godt at være rustet på forhånd.

Kort en anden ting: Jeg vil godt med det samme ramme en pæl igennem, at ministeren kan tage dyreværnsorganisationerne til indtægt for sit lovforslag. Den grønne betænkning om dyreværn er en helhed, og når dyreværnsorganisationerne deri er gået med til mange bemyndigelser, er det under hensyntagen til, at man får sammensætningen af det lille sagkyndige råd, der meget direkte kan rådgive ministeren. Dette råd vil ministeren ikke opretholde, og dermed er dyreværnsorganisationernes støtte til de mange bemyndigelser også faldet væk. Som lovforslaget ser ud i dag, lægger dyreværnsorganisationerne altså også op til, at man skal have nogle lovbestemte mindstekrav, f.eks. til landbruget.

Justitsministeren (Engell):

Nu er det jo ikke meningen, at vi skal tage diskussionen med korte bemærkninger; jeg vil blot indskyde en enkelt ting: Hvis vi ser på det økonomiske, synes jeg også, at det for fru Karen Jespersen må være tankevækkende, at da Danmark valgte at gå i front for så vidt angår burene, hvad skete der så? Der skete det, at stort set hele den danske eksport forsvandt. Vi leverer stort set kun æg til hjemmemarkedet. Jeg ved, at man nu rundt omkring slås for at komme i gang med en eksport; men vi taler om et meget begrænset omfang. Det havde altså nogle vidtrækkende økonomiske konsekvenser. Hvad der er vigtigere: Jeg tror også, at det politisk har den betydning, at det bliver vanske-

[Justitsministeren]

ligere for os at trække de andre lande med. Det er altid en bedømmelse af situationen, men efter min opfattelse er det et godt udgangspunkt at holde fast i for det første, at vi skal presse andre lande, inddrage dem i et samarbejde om bedre regler og samtidig også sikre de nødvendige overgangsordninger. Der må være en sammenhæng imellem økonomien og de internationale reguleringer. Vi er ikke uenige om, at Danmark skal gå i front, men det må være på et realistisk grundlag.

Jeg tager selvfølgelig ikke dyreværnsorganisationerne til indtægt for alle de forslag, jeg har fremsat i mit lovforslag. Så havde jeg alene kunnet fremsætte betænkningens lovforslag, og det har jeg ikke gjort, hvilket jo også er fremgået.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg lyttede selvfølgelig også som alle andre i salen med stor interesse til den socialdemokratiske ordførers tale. Jeg indrømmer, at jeg også blev overrasket, for jeg har også inden denne debat nærlæst, hvad man sagde for knap 3 måneder siden fra Socialdemokratiet. Vi har vel set på nogle områder, at man har haft ét standpunkt før valget og et diametralt modsat efter, men at det også kunne gælde dyreværnsloven, kommer noget bag på mig. Det håber jeg trods alt at den videre debat og udvalgsarbejdet vil rette op på, således at det er stort set den samme stillingtagen både før og efter valget i hvert fald på dette område. Det håber jeg, og så håber jeg mest, at det er de synspunkter, man havde den 30. oktober 1990.

Men vi behandler to forslag, regeringens og SF's, og normalt, når vi behandler et forslag fra en borgerlig regering og et fra Socialistisk Folkeparti, er der ofte meget, meget stor forskel.

Det er der selvfølgelig også på nogle områder her, ikke en meget stor forskel, men forskel. Men det glæder mig, at der er ganske mange synspunkter, som er ens. Jeg mener, det er meget vigtigt, at den fælles holdning, der er over for de ting, som indgår i en dyreværnslov – når man tager de holdninger, som et overvældende flertal i befolkningen har til en ordentlig og anstændig behandling af dyr, uanset om det er kæledyr, husdyr eller dyr i cirkus, i betragtning – også afspejles i Folketinget. Dette sammenfald synes jeg sådan set de to lovforslag på en række områder dokumenterer.

Jeg synes, det er specielt glædeligt, at det kommer frem, når man læser de første tre paragraffer i regeringens og i SF's forslag. Man kunne vel ligesom kalde dem en slags grundlov, og så kommer de mere detaljerede paragraffer siden hen. Lad mig ganske kort citere lidt fra de tre paragraffer, hvor de er fuldstændig ens ord til andet. Lad mig også gøre den lille bemærkning til fru Karen Jespersen, som startede med at konstatere, at hun ikke var enig i, at det var en styrkelse af dyrenes stilling – jeg forstod, at det var om regeringens lovforslag – at man skal henholde sig til, at det er den gamle lov, som er 40 år gammel. Heri er der jo udstedt en noget fattig garanti, kan man vel sige, til dyrene, for den sagde, at dyr ikke må påføres unødigt lidelse. Det var ligesom hovedelementet, og det var jo ikke ret meget.

Hvad siger så de nye forslag, SF's og regeringens? De siger:

»Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varige men og væsentlig ulempe.«

Det er fuldstændig ens i de to forslag.

I § 2 siger man:

»Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes . . . i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.«

I den sidste paragraf er man også fuldstændig enig i disse grundlæggende principper:

»Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses . . . Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed, også under optagelse af foder og drikke og ved hvile.«

Når man læser det, som er fælles, mener jeg helt klart, at man – uanset andre meningsforskelle – ikke kan komme uden om, at dette er en klar, en væsentlig og en meget omfattende sikring af dyrs stilling og den måde, de skal behandles på i det danske samfund.

Som jeg har nævnt tidligere, diskuterede vi disse to stort set identiske lovforslag den 30. oktober. Regeringens er kun ændret med hensyn til datoen for ikrafttræden og SF's på nogle uvæsentlige områder. Derfor kan jeg sige, at den konservative folketingsgruppe i dag har nøjagtig den samme holdning, som vi havde den 30. oktober. Vi står ved alt, hvad vores ordfører sagde den dag, og derfor skal jeg ikke i de-

[Helge Adam Møller]

taljer gennemgå de to lovforslags gode og dårlige sider, kun lige trække et par principielle synspunkter op i tilknytning til det, vi sagde den 30. oktober.

SF's forslag er præget af en række meget konkrete forskrifter og detaljerede påbud, som efter min mening gør lovforslaget mindre smidigt i forhold til regeringens, som jo er et forslag til en rammelov. Disse rammer i regeringens lovforslag gør det muligt, at Danmark hele tiden kan tilpasse sig den europæiske udvikling og de bestemmelser, som man tager dér, uden problemer.

Vi kan samtidig hele tiden justere cirkulærer og forordninger efter den erfaring og viden, som hele tiden gøres både fagligt, videnskabeligt og også ved praktisk omgang med dyr. Jeg mener altså, vi her har mulighed for hele tiden at følge de nye fremskridt op, hvad enten det er internationalt, eller det er dyrefagligt, på en mere smidig og mere hensigtsmæssig måde end den, SF lægger op til.

En anden ting, jeg godt vil nævne fra SF's lovforslag, er, at jeg og Det Konservative Folkeparti finder, at det er for vidtgående i de krav, det stiller til dansk landbrug. Justitsministeren var også inde på det, og det er jo ikke så underligt, at vi har samme synspunkt.

Det er efter min mening godt, at man er på forkant med udviklingen. Det gælder mange områder, og det gælder også udviklingen med hensyn til at beskytte og passe dyr endnu bedre, end det hidtil har været tilfældet. Men går man væsentlig længere end til at være på forkant med udviklingen i form af forbud, påbud og restriktioner, eksempelvis over for landbruget, altså over for produktionsdyr, mener jeg, det vil skade såvel dyrene som landbruget. Det vil skade landbruget, fordi store dele af den produktion, man så i øjeblikket har i Danmark, selvfølgelig vil blive overflyttet til andre lande, som har færre restriktioner eller dårligere regler end Danmark. Det vil skade dyrene, for i takt med, at danske landbrug og danske produktioner så nedlægges og den tilsvarende produktion af dyr overgår til vore nabolande, som har knap så gode vilkår som Danmark, vil danske dyr ikke få påført mindre behagelige krav, men de udenlandske dyr vil det, og vi vil købe dyr eller importere de produkter, de laver, fra disse lande.

Sammenfattende mener jeg, det er godt at være på forkant, men går vi for langt, skader vi

os selv, dyrene og landbruget. Det mener jeg ikke der er nogen der kan være interesseret i.

Afslutningsvis vil jeg godt fremhæve to ting, som vi finder specielt gode og hensigtsmæssige i regeringens lovforslag. Den ene er oprettelse af Det Dyreetiske Råd, som er et rådgivende organ. På sin vis kan det sammenlignes lidt med et råd, jeg kender mere til, nemlig Færdselssikkerhedskommissionen, som jeg også mener at justitsministeren har haft god gavn af, idet man kan komme med forslag, ideer og tiltag og rådgive ministeren på en række områder. Det er nøjagtig det samme, der er formålet her. Vi samler en ekspertise, dyreværnsfolk og folk, der på anden måde har stort kendskab til dyr. De kan så følge udviklingen og hele tiden komme med forslag til justitsministeren om, hvad de mener der yderligere kan forbedre dyrenes forhold.

Den sidste ting er, at jeg synes, det er en klar styrkelse også af forholdene for dyrene, at man nu indfører den regel, at dyreværnsorganisationer skal høres, hver eneste gang ministeren tænker på at fastsætte nogle administrative retningslinjer; det er også et godt og hensigtsmæssigt forslag.

Jeg håber på trods af de uenigheder, der nok yderligere vil vise sig, at det, vi når frem til i fællesskab, fortrinsvis vil basere sig på regeringens forslag. Når man nærlæser de to forslag, er der flere ting, der samler, end der skiller. Det synes jeg er en god ting.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Det er til den konservative ordførers, hr. Helge Adam Møllers, fine indledning. Jeg synes nemlig også, der er sådan en fantastisk fin indledning i begge forslag, men jeg vil gerne spørge hr. Helge Adam Møller, om vi så også kan forvente, at den formålsparagraf føres igennem i alle sammenhænge, for når jeg tager den formålsparagraf og så ser på, hvordan dyr har det i dag, kan jeg ikke rigtig få det til at rime. Man kan udmærket have et meget fint formål, uden at det giver sig udslag i en lovgivning, der følger det formål op. Derfor vil jeg gerne vide, i hvor stor udstrækning man har tænkt sig at lægge vægt på denne formålsparagraf, når man skal udforme de enkelte forslag.

(Kort bemærkning).

Karen Jespersen (S):

Både ministeren og hr. Helge Adam Møller påstod, at der var en forskel i indholdet i det, jeg sagde, og det, vores ordfører sagde for tre måneder siden. Hr. Helge Adam Møller kaldte det oven i købet en diametralt modsat holdning, og den kan jeg altså ikke få øje på, og det er der overhovedet heller ikke tale om, men måske kan man sige, at jeg har haft lejlighed til at nærlæse ministerens svar på ordførertalerne under førstebehandlingen, og dér var det måske, som om alvoren i vore indvendinger ikke rigtig var gået op for ministeren, så der måske var brug for at præcisere det lidt tydeligere. Jeg har ikke sagt, at der ikke er tale om en styrkelse af dyrenes stilling, men jeg sagde, at der ikke var tale om en væsentlig styrkelse af dyrenes stilling. Det var med streg under væsentlig.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg er ganske enig i behovet for et svar på det spørgsmål til hr. Helge Adam Møller, som vores ordfører lige stillede, men det, der bringer mig herop, var fru Inger Stilling Pedersens meget væsentlige bemærkninger om formålsbestemmelsen i dyreværnslovsforslaget, som vi har her, for det hjælper ikke meget at have en smuk formålsbestemmelse, hvis ikke engang lovens efterfølgende paragraffer og forudsætninger lever op til den. Derfor vil jeg gerne stille hr. Helge Adam Møller følgende spørgsmål: Er ordføreren for Det Konservative Folkeparti enig i, at således som paragraf 2 er affattet i forslaget: at dyr skal huses, fodres og vandes og passes under hensyntagen til deres behov – det står i formålsparagraffen – kan man selvfølgelig ikke herefter tillade staldsystemer, der tilsidesætter væsentlige behov hos dyrene? Jeg håber, det er forstået. Jeg vil gerne have et meget konkret svar på, hvorvidt hr. Helge Adam Møller mener, at vi, som loven er forudsat administreret og kontrolleret, kan have bursystemer og staldsystemer, der tilsidesætter væsentlige behovshensyn til dyr.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Først til fru Inger Stilling Pedersen, der spørger, om man vil følge de gode og rigtige ord i de

tre indledende paragraffer, som jeg vist kaldte formålsparagrafferne. Selvfølgelig vil man det, og jeg synes altid, det er godt på ethvert område, at man ligesom sætter sig et mål, og målsætningen må måske også godt være lidt højere, end man kan leve op til umiddelbart, men jeg synes altid, det er godt, at man har noget at stræbe efter, men selvfølgelig skal man leve op til det.

Til fru Karen Jespersen: Det, der blev sagt i anden omgang, glæder mig, for hvis det er rigtigt – det er det selvfølgelig, når fru Karen Jespersen siger det – at der ikke er nogen uoverensstemmelse mellem det, den tidligere ordfører sagde, og det, den nuværende sagde, kan jeg jo bare endnu en gang læse, hvad den tidligere ordfører sagde, og det synes jeg var vældig tilfredsstillende. Men o.k., det er udmærket. Undskyld, hvis der blev sagt en væsentlig styrkelse – jeg synes også selv, at det er en væsentlig styrkelse af dyrenes stilling i forhold til den 40 år gamle lov.

Til hr. Ole Espersen, som stiller mig et meget konkret spørgsmål, vil jeg sige, at jeg ikke vil svare konkret på det. Jeg var ikke ordfører sidste gang. Jeg har læst de 3-4 timers forhandling igennem. Jeg synes, der var én fejl, som mange ordførere dengang begik. Man fik på nogle områder talt sig fra hinanden om nogle meget konkrete og detaljerede forslag, hvilket jeg mener at der ikke var nogen grund til. Vi skal finde frem til en dyreværnslov, der er bedre end den nuværende, under en lang udvalgsbehandling – jeg tror, den bliver lang. Derfor mener jeg, at det er en fordel, at vi ikke i meget konkrete og specifikke detaljer lægger os fast på noget, som vi måske om 3 uger siger at vi har fortrudt.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Er lovgivning målsætning eller mål? Hvis der står sådan og sådan i en lov, er det så bare en målsætning, eller er det en lov, der skal holdes?

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg kan naturligvis ikke forlange, at hr. Helge Adam Møller svarer her. Men det er forkert, når han siger, at der er tale om et meget konkret, nærmest detailpræget spørgsmål fra min side. Det er et hovedspørgsmål i selve loven, og

[Ole Espersen]

det hovedspørgsmål må Det Konservative Folkeparti da også have taget stilling til. Det drejer sig om formålsparagraffen, den vigtigste paragraf overhovedet, hvor der står, at dyr skal opstaldes og passes på en sådan måde, at deres behov tilgodeses. Så spørger jeg: Betyder det så ikke, at så kan vi ikke have staldsystemer, der er udtryk for, at væsentlige behov hos dyrene tilsidesættes? Det er et hovedspørgsmål, som det er enkelt at svare ja eller nej på. Det er ikke for at tale os fra hinanden, for jeg håber, vi kan tale os sammen ved at blive enige om, at sådan må det naturligvis være, således som jeg forudsætter.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Nej, det er ikke let at svare ja eller nej til. Der foregår hele tiden en udvikling i staldsystemer og i måden at bruge dem på, i videnskabens erfaringer om, hvad der er godt, og hvad der er mindre godt. Det er netop derfor, at lovforslaget her lægger op til, at ministeren – uanset om det er en konservativ eller en socialdemokratisk – får nogle bemyndigelser, hvor han kan høre nogle eksperter og dyreværn og derefter træffe den bestemmelse eller beslutning, der er rigtig på det givne tidspunkt. Det, der måske er rigtigt i 1991, behøver ikke at være rigtigt i år 2001, for vi kan være blevet klogere på det tidspunkt. Nærmere kan og vil jeg ikke komme det.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg taler ikke om noget, hvori der er en videnskabelig forskning under udvikling, men om forskningsresultater. Efter de forskningsresultater, som landbrugsministeren har gjort Markedsudvalget bekendt med den 21. november sidste år, er resultatet følgende – og jeg citerer fra landbrugsministerens notat til Markedsudvalget: »... at de hidtidige forskningsresultater peger på, at bursystemerne tilsidesætter væsentlige behov hos hønerne.«

Det er det forskningsresultat, vi står med i dag, hvor vi diskuterer en paragraf i loven, der er i klar modstrid med dette resultat. Så det er ikke et spørgsmål om, hvad vi ved i år 2001, det er spørgsmålet om, hvad vi ved i dag, og hvad vi så vil gøre, når vi ved det. Dét forstår jeg, at man kan leve med en formålsparagraf, der er i strid med de forskningsresultater, som regerin-

gen selv henviser til. Jeg gentager: Forskningsresultater, hvor der er tale om tilsidesættelse af væsentlige behov hos dyrene.

Inge Dahl-Sørensen (V):

Dyreværnsloven nåede som sagt ikke på grund af valgets udskrivelse at blive færdigbehandlet. Regeringens og SF's lovforslag er fremsat uændret. Derfor vil jeg gerne henvise til, hvad jeg som ordfører udtalte ved førstebehandling den 30. oktober sidste år:

»En vedtagelse af regeringens lovforslag tilgodeser dyrene, jf. min gennemgang af de tre første paragraffer. Fordi loven er en dynamisk rammelov, vil ny viden om dyr blive tilpasset reglerne ikke alene i Danmark, men også i de lande, som danske landmænd konkurrerer med.«

Derfor glæder det mig så meget mere, at Danmark har taget initiativer vedrørende æglægningsbure på et EF-landsbrugsministermøde i november sidste år.

Venstre støtter regeringens forslag og håber på en hurtig og effektiv udvalgsbehandling.

Tom Behnke (FP):

Jeg skal på vegne af Fremskridtspartiet meddele, at vi er overvejende positive over for regeringens forslag. Samtidig skal jeg henvise til Fremskridtspartiets tidligere bemærkninger i forbindelse med behandlingen af nr. L 46 og L 48 i 1. samling.

Ud over at henvise til vores bemærkninger ved sidste behandling vil jeg fremhæve nogle af de ting, som Fremskridtspartiet finder det vigtigt at få diskuteret under udvalgsarbejdet.

Det er vigtigt, at loven bliver tilrettet, så den er forberedt på fremtidens opgaver og problemer; således lægger vi vægt på, at der tages stilling til f.eks. gensplejsning og lignende fremtidsopgaver/problemer. Samtidig skal vi passe på, at loven ikke bliver indrettet på en sådan måde, at det, der betegnes som godt landbrug, bliver mistænkeliggjort og udsat for unødvendig kontrol. Det er nu engang sådan, at landmændene skal leve af deres husdyr, hvorfor de naturligvis har den største interesse i at pleje og behandle dyrene bedst muligt, da det giver det største afkast.

Spørgsmålet vedrørende bidske hunde, og om de skal aflives, eller om man skal lægge straffen over på hundeejerne, da det jo er dem,

[Tom Behnke]

der har ansvaret for hundens opdragelse, kunne vi også godt tænke os at få inddraget i debatten. Vores holdning på det punkt er, at politiet skal kunne gribe ind og foranstalte, at hunden bliver aflivet.

Herefter skal jeg så meddele, at vi er imod lovforslag nr. L 61 fra SF. Der er selvfølgelig nogle positive ting i det, men der er sandelig også mange punkter, der samlet gør, at Fremskridtspartiet er nødt til at stemme imod det.

Jeg vil godt have lov at fremhæve nogle få af de punkter, som vi ikke kan gå ind for. Det er bl.a., at æglægningsbure skal forbydes, og her henviser vi til justitsministerens argumentation om, at produktionen så blot vil blive flyttet til udlandet. Der er også et punkt, hvor der står, at køer skal være udendørs i sommerhalvåret. Det er ikke noget, man behøver lovgive om. Der kan være mange situationer, hvor det vil være u hensigtsmæssigt, at de er ude om sommeren, og så står der i loven, at det skal de være.

Der står også længere nede, at vildt skal sikres gennem klare regler for opdræt til udsætning, herunder en autorisationsordning for vildtopdrættere. Jeg mener, at det er helt unødvendigt at lave en sådan ordning. Det vil kun give unødige administrative krav til en skovjer, skovfoged eller jæger el.lign., der har nogle agerhøns, han ønsker at sætte ud ved senere lejlighed, om at have en lille voliere, hvor han kan have dem stående. Så skal man have en eller anden tilladelse og et stykke papir på, at man må det. Det er ganske unødvendigt.

Ligeledes er der en bestemmelse om, at pighalsbånd skal forbydes. Her har man erfaringer for – i hvert fald de, der kender til opdræt og brug af hunde – at pighalsbåndet er langt mere humant end disse kæder, der strammer i det øjeblik, hvor hunden vil løbe. Det er en straming, der gør, at hunden nærmest bliver kvalt, hvorimod pighalsbåndet med det samme siger hunden, at her skal den ikke løbe længere.

Ligeledes er der også en bestemmelse om, at øremærkede og registrerede katte ikke må aflives uden ejerens tilladelse. Her fremgår det af jagtloven, at vilde katte, der løber, såfremt de er – så vidt jeg husker – 150 m fra ejendom, må skydes ned, og på den afstand kan det nok være svært at aflæse, om der er en øretatovering på katten.

Længere nede står, at kupering af haler er forbudt. Det er heller ikke noget, vi kan tilslutte

os, for de hunde, som man kuperer halerne på, får det gjort af hensyn til hunden og hundens velfærd. Man gør det, fordi der er specielle hundetyper, der logrer kraftigt, når de er glade og tilfredse, hvilket resulterer i, at halen i mange tilfælde bliver slået i stykker, hvilket påfører hunden større lidelser, end hvis man kuperer den.

Så er der også et punkt om, at operative indgreb, der tager sigte mod at tilpasse dyret en eller anden form for miljø, skal forbydes. Det er igen et urealistisk forslag. Bl.a. gør man jo det ved grise, at man klipper deres tænder, man klipper lidt af halen af, således at den stump af halen, der er følelsesløs, forsvinder, så grisen med det samme kan mærke, hvis den bliver bidt bagi. Enhver, der har været ude at se et landbrug med grise, ved, at hvis ikke man gør det, vil halen på grisen blive bidt af de andre, fordi de render rundt og napper hinanden bagi. Det kan igen give større lidelser og mere betændelse, end hvis man får kuperet halen på grisene. Jeg kunne nævne endnu flere punkter.

Så er der et punkt, som jeg studsede lidt over, indtil jeg fik læst hele punktet igennem: Dyr må ikke dresseres eller bruges til fremvisning, cirkusforestillinger, filmoptagelser el.lign. Så tænkte jeg, at det kan da ikke være rigtigt. Men så står der heldigvis, »hvis dyret herved påføres væsentlige ulemper«, og så er det selvfølgelig i orden, at man undlader det.

Så står der videre, at vilde dyr ikke må anvendes ved forestillinger i cirkus, varieté og lignende virksomheder. Det forslag kan vi heller ikke tilslutte os.

Så står der videre, at der mindst én gang årligt skal foretages et dyrlægetilsyn af ethvert erhvervs mæssigt dyrehold. Det er igen en unødigt administrativ ting. Enhver, der har været på en virksomhed, der opdrætter dyr, ved, at der med jævne mellemrum kommer en dyrlæge alligevel og tilser enkelte dyr og derved også kan konstatere, om de andre dyr har det udmærket. Her er der i forvejen en lovgivning med en anmeldelsespligt over for myndighederne, hvis der foregår vanrøgt af dyrene.

Jeg skal således slutte med ordene, at vi overvejende kan tilslutte os regeringens forslag og vil stemme imod SF's forslag.

Addi Andersen (CD):

Centrum-Demokraternes ordfører kan ikke

[Addi Andersen]

være til stede, hvorfor jeg skal fremføre følgende:

Disse lovforslag har været fremsat før, og under førstebehandlingen den 30. oktober 1990 gav CD udtryk for, at vi delte justitsministerens syn på det af SF fremsatte forslag.

Men SF's og ministerens forslag ligner jo hinanden lidt. Jeg kan da i hvert fald citere fra § 1:

»Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.«

I § 2 står der:

»Enhver, der holder af dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt.« osv. Og det kan vi selvfølgelig alle sammen tilslutte os, det er klart.

Nu står der noget i SF's forslag om, at æglægningsbure skal forbydes. Der var engang, hvor jeg rent ud sagt var ret hysterisk imod æglægningsbure, men da jeg har det synspunkt, at jeg plejer at sætte mig ind i tingene, gik jeg ud på en gård, hvor jeg vidste, de havde æglægningsbure, og dér ændrede jeg altså noget syn på det. Jeg var ikke begejstret for det, for jeg kan også bedst lide at se hønsene gå rundt og skrabe i jorden, men man skal jo også tænke på, at folk skal leve af det, og hvis det er de danske forhold, så må jeg sige, at min forargelse blev lidt neddæmpet.

Det er naturligt for os, der holder af dyr, at behandle dem omsorgsfuldt. Det er også naturligt, at landmændene, der både holder af dyr og desforuden skal tjene penge på dem, behandler dem omsorgsfuldt, da man ikke, hvis dyrene ikke har det godt, tjener noget som helst på dem. Dyr yder intet, hvis de bliver behandlet dårligt.

Ved udfærdigelsen af en dyreværnslov er man også nødt til at se på, om landmanden kan eksistere. Vi er nok alle for følelseladede, og vi har nok i alle følelseladede debatter en trang til at glemme fornuften. Alle vi dyrevenner er tilbøjelige til at glemme, at dyr ikke er i besiddelse af menneskelige følelser, og det skal vi nok være taknemlige for.

Vi er i CD rimelig tilfredse med det af ministeren fremsatte forslag til en ny dyreværnslov, og vi har tillid til, at justitsministeren forvalter den til alles tilfredshed, også dyrenes.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det er anden gang, Folketinget har disse for-

slag til første behandling. Der er jo tale om forslag, der stort set og i det væsentlige er identiske med dem, der blev behandlet den 30. oktober 1990.

Det Radikale Venstre var som regeringsparti medforslagsstiller til dyreværnsforslaget fra justitsministeren. Vi finder, at regeringens forslag er et godt grundlag for de drøftelser, der nu skal finde sted.

Det var klart allerede efter førstebehandlingen, at det var i udvalgsarbejdet, knasterne skulle defineres og forsøges løst, og sådan vil det også være nu. Derfor finder jeg ikke, at der er så stor mening i at gå ind i en række enkeltheder ved denne førstebehandling.

Vi står over for at skulle afveje og finde en løsning på en række meget vanskelige etiske og praktiske problemer knyttet til dyrenes vilkår i vort samfund. Jeg har det håb, at det kan lade sig gøre i løbet af foråret at tale os sammen til noget, der er en forbedring og modernisering af de regler, der skal være gældende for dyrene i vort samfund.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan ligesom de øvrige ordførere henvise til debatten, vi havde for ikke så længe siden, men jeg vil da gerne understrege igen, at Kristeligt Folkeparti ikke har lagt sig fast hverken på regeringens eller på SF's lovforslag. Vi håber, at en drøftelse af begge forslag i udvalget kan give en god lov.

Som jeg sagde før i de korte bemærkninger, er der en vældig fin formålsparagraf, og den findes i begge forslag. Hvis man overfører den formålsparagraf på de øvrige paragraffer, så tror jeg, vi får en god lov.

Hvis vi prøver f.eks. at se lidt på husdyrene, så tror jeg, der er mange, der er enige i, at den måde, husdyr behandles på i dag, ikke altid er tilfredsstillende. Jeg har lyst til at skelne mellem »rigtige« landmænd, for hvem dyrene er det centrale, og som virkelig prøver på at tilgodese dyrenes behov, og så produktionslandmanden, fabrikanten, der ofte måske har grise alene. Her produceres grise ved, at man putter noget ind i den ene ende, og der kommer noget ud i den anden ende, og hvordan det foregår i mellemtiden . . . Efter det, jeg har set, synes jeg i hvert fald ikke, at man varetager dyrenes interesser og dyrenes behov dér. Formålsparagraffen passer slet ikke derpå.

[Inger Stilling Pedersen]

Men det er helt klart, at hvis vi skal forbedre husdyrenes vilkår i Danmark, så skal vi først og fremmest tage fat i EF, og jeg er glad for, at man er begyndt at tage fat dernede. Jeg er glad for, at man presser på i EF for at fremme det, vi gerne vil have frem. For det er jo rigtigt, at hvis vi ensidigt gør det i Danmark, flytter vi bare problemet. Men det må ikke blive en sovepude for os, så vi ingenting gør og måske ikke engang markerer os ordentligt i EF-sammenhængen.

Når det gælder burhønsene, tror jeg også, der er udsigt til, at vi forhåbentlig inden for en overskuelig årrække får dem væk. Man kan jo godt sige til sig selv: Ja, det her kunne jo have været værre. Men det kunne altså også have været bedre.

Jeg håber, at vi kan få en lov med lidt færre bemyndigelser, og at vi kan nogle flere konkrete ting ind, og selv om det kan være svært at sige, at fra det årstal skal der ikke længere være burhøns, så kan man sikkert mere præcist sige, at man i hvert fald helt klart ønsker en afvikling og vil arbejde for den, ikke mindst i EF.

En anden ting, når det gælder landbruget, er, at man ikke via finanslov og andre ting skal beskære landbrugets muligheder for at udnytte konsulenternes viden og få forskningsresultater ud til den enkelte landmand, sådan at det giver mulighed for at få omlagte produktionen; der skal jo en tilskyndelse til for at omlægge produktionen. Men man må også være parat til at støtte landbruget, for det er klart, at skal man drive en forretning, så skal den også kunne forrente sig. Det kan vi jo også fra samfundets side lægge op til bliver muligt. Vi håber også dér at få en konkret drøftelse.

Går vi over til vore kæledyr, som vi kan kalde dem, hunde og katte, så tror jeg, at vi trænger til meget. Vi har en speciel hundelov, og justitsministeren skal sikkert nok få fornøjelsen af at få en diskussion om den lidt senere. Jeg har før sagt, at der næsten hersker anarki på det område, og i stedet for at hundeejerne og de, der ikke kan lide hunde, står stejlt over for hinanden, synes jeg, man skal prøve på at finde en lovgivning, der fører sammen. Den kan virkelig godt blive meget, meget bedre.

Den måde, vi siger det på i dag, betyder, at man står i to forsvarspositioner, og det fører altså ikke til noget. Vi håber at få en langt bedre lovgivning herom. Det må være muligt at bemærke hunde, det må være muligt at gøre nogle

ting, men alt det er en diskussion, som vi må have i Retsudvalget.

Jeg kan ikke lide, at man må skyde en kat, fordi den forvilder sig lidt hjemme fra; som om en kat kan vide, om den er 1 km eller 1,5 km fra, hvor den bor. Hvis den jager en mus, så er det bare musen, den har i tankerne. Og hvorfor skulle man skyde en kat bare for det? Katte er husdyr, katte hører til hos nogle mennesker; de kan ikke klare sig selv. Og derfor: Hvis man vil have katte i vort land, så må man også sørge for at sikre dem nogle rimelige vilkår.

Det gælder også vildkatte. Vildkatte er ikke egnede til at klare sig på egen hånd, og derfor kan man godt gribe ind. Kattens Værn fik ros sidst, og det skal de have igen; de gør et enormt stykke arbejde. Jeg mener ikke, man behøver en ny lovgivning på det område, men kan henstille til kommunerne virkelig effektivt at sørge for at gøre noget for, at vilde katte ikke lider eller har en ynkelig tilværelse. Der kan gøres meget på det punkt.

Et andet punkt er, hvor meget vi egentlig skal gøre ved dyr. Skal vi fjerne tænder, skal vi fjerne haler, og hvad skal vi gøre? Dér siger Kristeligt Folkeparti helt klart, at vi ikke skal foretage nogen operationer af kosmetiske grunde. Det vil altså sige, at hvis man skal have en halekupering, bare fordi den hund nu skal se sådan ud, så er det forkert, hvorimod det ikke er forkert at trække nogle tænder ud på en lille gris, der ellers vil bide sin mor, eller lignende. Man må skelne imellem, hvad der er nødvendigt for dyret, og hvad man bare gør af kosmetiske grunde. Det sidste synes vi ikke skal være der.

Og så synes vi stadig væk, at forsøgsdyrsloven skal tages op igen. Det er en af de ting, vi fra Kristeligt Folkepartis side holder meget øje med og arbejder meget for, for selv om CD's ordfører sagde, at dyret ikke har menneskelige følelser, så har det altså det til fælles med os, at det kan have ondt, det kan mærke lidelser, og spørgsmålet er, hvor langt vi skal gå med hensyn til disse lidelser. Vi har accepteret noget med hensyn til sygdomsbekæmpelse og lignende, men at dyret skal lide, for at menneskene skal komme til at se bedre ud – jeg tænker her f.eks. på kosmetik – det er uacceptabelt.

Konkret kan jeg sige, at vi går meget positivt og aktivt ind i udvalgsarbejdet om disse to forslag. Vi vil meget gerne medvirke til, at vi får en god dyreværnslov, og det tror jeg vi kan få, hvis

[Inger Stilling Pedersen]

vi åbent og fordomsfrit går ind i diskussionerne og så i øvrigt tager formålsparagraffen med ind, når vi ser på de enkelte paragraffer, og siger: Hvordan lever vi op til den?

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 61, fru Ebba Strange, har ordet.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal takke for debatten om SF's lovforslag. Det var heller ikke min plan, at vi skulle have en debat, der i længde kunne måle sig med den, vi havde i oktober, fordi mange af tingene jo blev sagt ved den lejlighed.

Men jeg skal sige her, at jeg er glad for den tilslutning, der har været først og fremmest fra Socialdemokratiet og Kristeligt Folkeparti til nogle af de spørgsmål, som vi rejser i SF's forslag, og som gør SF's forslag mere konkret, når det drejer sig om, hvilke forholdsregler vi mener der bør tages for at sikre formålsparagrafferne.

Jeg synes selv, at det er interessant og vigtigt, som også hr. Helge Adam Møller var inde på, at formålsparagrafferne næsten er ens. Der er det dér lille ord i § 2, som mangler i justitsministerens forslag, som vi havde debatten om allerede sidste gang, nemlig »sundhedsmæssige«. Men ellers er det rigtig, at formålsparagrafferne er ens. Det er naturligvis også baggrunden for, at SF har fremsat et selvstændigt forslag: Vi synes ikke, at der i justitsministerens forslag er garanti nok for, at disse udmærkede, gode formål kan blive nået.

Jeg skal så sige til justitsministeren, at der selvfølgelig er en mening med, at vi foreslår det såkaldte Dyreværnsråd. Det hænger sammen med, at der sker meget inden for forskningen på dette område, der sker meget i det internationale samarbejde. Men justitsministeren foreslår altså, at alle detaljerne overlades det til ministeren selv at lave cirkulærer og bekendtgørelser om, og så siger ministeren – for dette med Dyreværnsrådet var en af de ting, justitsministeren opholdt sig ved i sine bemærkninger til SF's forslag – at hans mening er, at det er Folketinget og ministeren, der skal have ansvaret.

Jeg er enig i, at det er ministeren, der har ansvaret, når ministeren foreslår en rammelov med så vidtgående beføjelser, og at det naturligvis i anden række er Folketinget. Men det er

svært for Folketinget at påtage sig sådan et ansvar, når det, vi vedtager, er en rammelov, der ser ud som denne her, for det forudsætter, at vi nøje følger alle de bekendtgørelser og cirkulærer, som justitsministeren udsender – og det gør vi ikke. Det har vi ingen baggrund for at gøre. Derfor vil vores ansvar, hvis det bliver justitsministerens forslag, der bliver vedtaget, jo være lidt tilfældigt. Det vil blive noget med, hvad vi hører om, og hvad vi lægger mærke til i debatten, og er her et område, hvor vi skal skride ind, eller hvordan er nu det?

Derfor gik vi aktivt ind i arbejdet fra SF's side og sagde: Nej, vi vil have noget, der er mere konkret. Vi vil have noget, der mere konkret påpeger, hvordan vi kan leve op til de udmærkede ting, der står i formålsparagraffen.

Når der står, at det skal sikres – det står i § 3 i begge forslagene – »... at dyrene har den fornødne bevægelsesfrihed, også under optagelse af foder og drikke og ved hvile«, så skal det sikres, og så skal det sikres i loven. Og det er det, vi har prøvet at gøre, specielt når det drejer sig om landbrugets dyr.

Jeg kender selvfølgelig godt hele debatten om forholdet mellem dansk landbrugs konkurrenceevne og dyrenes velfærd, men det, vi sidder med, er altså en dyreværnslov, og det er vores indtryk i SF, at justitsministeren har ladet sig lede for meget – jeg vil ikke engang sige af dansk landbrug, for jeg er meget enig med fru Inger Stilling Pedersen i, at kommer man ud på landet, så er der faktisk stor forskel på, hvordan dyrene har det. Og jeg kan også sige til dem, der har snakket om æglægningsbure, at jeg da også har været ude at se en stor hønsfarm, hvor folkene på farmen lever af de høns, der går rundt dér uden at være i bure.

Vi har sikkert alle sammen set – det vil jeg da tro, hvis vi interesserer os lidt for disse ting – gårde, hvor køerne får lejlighed til at bevæge sig frit, hvor grisene og søerne får lejlighed til at bevæge sig mellem hinanden og ikke står bundne, hvor køerne kommer på græs og alle de ting dér, som vi godt ved, og som står i begge formålsparagrafferne: sådan bør dyr have det. Og de bønder klarer sig.

Jeg kender da også godt de store organisationers protester, jeg kender også enkelte landmænds protester. Det er jo ikke bare venlige breve, man får fra landmænd, når man fremsætter et forslag til dyreværnslov som det, vi her

[Ebba Strange]

har fremsat, så jeg kender godt diskussionen. Men jeg tror, den er meget, meget mere nuanceret, end man umiddelbart får indtryk af, hvis man kun lytter til de store organisationer, fordi livet på landet og på de forskellige gårde er meget forskelligt.

Vi har altså gjort det, at vi har taget disse forudsparagraffer alvorligt og derfor har prøvet – i overensstemmelse med eller inspireret naturligvis af den grønne betænkning – at udarbejde nogle mere konkrete forslag.

Men jeg er selvfølgelig glad for de positive bemærkninger, der har været, fordi det også siger mig, at vi igennem udvalgsarbejdet i Retsudvalget vil kunne få, om jeg så må sige strammet op på ministerens dyreværnslov, og det mener jeg er det, vores arbejde skal gå ud på.

Jeg lyttede naturligvis med stor interesse til hr. Niels Helveg Petersens ordførertale. Jeg satte mig tilmed med papir og blyant og tænkte: Nu er jeg spændt på, hvad Det Radikale Venstre vil sige, når de ikke længere er regeringsparti. Og der var i hvert fald ikke sagt for meget i Det Radikale Venstres indlæg, det må jeg sige, så jeg håber, at også Det Radikale Venstres repræsentant vil gå ind i en fordomsfri drøftelse i Retsudvalget af de problemer, som ligger her.

Jeg bliver selvfølgelig nødt til også at sige noget om dyreforsøgsloven. Fru Karen Jespersen sagde det, fru Inger Stilling Pedersen sagde det, og ministeren ved fra førstebehandlingen den 30. oktober i fjor, at vi fra SF's side var temmelig stødt over, at vi sådan til allersidst i justitsministerens forslag fik at vide, at han med det forslag i øvrigt ikke agtede at revidere loven om dyreforsøg.

Det er vi altså nogle andre der synes at vi skal, og jeg skal love justitsministeren, at noget af det første, han vil få over fra Retsudvalget, er nogle spørgsmål, som vedrører ændringer i dyreforsøgsloven. Vi mener ikke, at vi med denne lovgivning har klaret alle de problemer, der ligger i lov om forsøgsdyr, så derfor vil det komme til at indgå i debatten i Retsudvalget.

Det er selvfølgelig SF's arbejde nu at prøve at få så meget af vores lovforslag vedtaget som muligt, og jeg kan love, at vi fra SF's side vil gå ind i et konstruktivt arbejde for at få en god dyreværnslov ud af det.

Justitsministeren (Engell):

Jeg vil først sige en tak for de venlige be-

mærkninger, der er kommet fra Det Radikale Venstre, Fremskridtspartiet og CD, og, synes jeg, også fra fru Inger Stilling Pedersen fra Kristeligt Folkeparti. Jeg er ganske enig med hr. Niels Helveg Petersen i, at vi allerede ved den tidligere førstebehandling fik understreget, at der på en række områder er behov for politiske drøftelser, inden vi kan vedtage en ny dyreværnslov, og det håber jeg så kan ske i forbindelse med de fremtidige overvejelser i Folketingets Retsudvalg.

Hr. Tom Behnke nævnte det spørgsmål, som vi sidste gang brugte megen tid på at diskutere, nemlig hundeloven og forholdene omkring bidske hunde. Fru Inger Stilling Pedersen var også inde på det.

Jeg skal ikke gå i detaljer eller gentage den debat, vi havde dengang, men blot sige, at den høring, som jeg allerede dengang annoncerede at vi havde sat i værk fra Justitsministeriets side, er tilendebragt, og at der ligger en række høringssvar fra bl.a. politiet, Dyr lægeforeningen, dyreværns- og hundeorganisationer og mange andre. Det materiale vil jeg selvfølgelig gerne tilstille Folketingets Retsudvalg, og jeg mener også, at det er et af de punkter, vi skal tage op, fordi der jo kan være et behov for, at vi i tilknytning til den nye dyreværnslov også tager det spørgsmål op.

Jeg har allerede i december måned sendt en cirkulæreskrivelse til politiet, hvor jeg henlede opmærksomheden på, at det er fastsat i hundelovens § 3, stk. 2, at der i landets politivedtægter kan optages bestemmelser om, at i byer og områder med bymæssig bebyggelse skal hunde føres i bånd. Jeg henstillede også, at man lokalt – altså i et samarbejde mellem kommunalbestyrelser og politi – tog op til overvejelse, om der var behov for, at der i de enkelte politivedtægter skete en opstramning af disse bestemmelser. I forlængelse af den drøftelse, vi havde her i Folketinget, gjorde jeg altså politiet opmærksom på, at man rent faktisk allerede i dag har nogle bestemmelser, som kan udnyttes, og som man også på foranledning af de ulykkelige sager, vi havde oplevet, burde tage op til fornyet overvejelse.

Dernæst kan jeg sige, at et af høringssvarene – jeg skal ikke gennemgå dem, selvfølgelig ikke – viser det samlede antal hundeskader. Det fremgår, at der rent faktisk er sket et fald fra ca. 37.000 skader i 1984 til ca. 27.000 i 1989. Men

[Justitsministeren]

selv om der alt andet lige er tale om et fald, så taler vi jo faktisk om et ganske stort antal sager.

Vi har også indhentet nogle oplysninger fra udlandet, for en af de ting, vi jo drøftede, ud over spørgsmålet om ændringer i hundeloven og politiets adgang til at forlange hunde aflivet, var spørgsmålet om et forbud mod bestemte hunderacer. Der har vores undersøgelse vist, at der ikke er blevet indført forbud f.eks. mod pittbullterrieren eller andre hunderacer, som vi oprindeligt var opmærksom på at man overvejede i nogle lande. Det har sammenhæng med, at man her jo ikke uventet stødte ind i nogle praktiske problemer, nemlig spørgsmålet om krydsninger, race, stambøger osv. Hvad er en pittbullterrier, hvis den består af en tredjedel pittbull og to tredjedele andre hunde osv. osv.? Altså en masse praktiske problemer, og dem kommer vi jo også til at forholde os til. Men det bliver der lejlighed til, når Retsudvalget får alle de høringssvar, som vi har modtaget.

Vi har i selve lovforslaget – og det er et mere konkret svar til hr. Tom Behnke – taget højde for, at der kan være behov for at forbyde privates hold af visse dyr, og derfor er der i lovforslagets § 10 adgang til at fastsætte regler om forbud mod hold af dyr, som kan frembyde fare eller skabe frygt, altså en bemyndigelsesbestemmelse, som f.eks. kunne anvendes i forhold til nogle af de farlige racer. Men det vil jeg gerne vende tilbage til i de drøftelser, vi skal have.

Fru Karen Jespersen var inde på tre punkter, som jo også var væsentlige, da vi havde drøftelserne sidste år, nemlig for det første spørgsmålet om et hunderegister. Dengang advarede jeg imod et sådant forslag ud fra den opfattelse, at det kan blive utrolig bureaukratisk. Tænk engang – uanset om det er private organisationer eller andre, der skal føre et sådant register – hvis man forestiller sig, at der skal registreres hver eneste hundeflytning, hvert eneste hundedødsfald og tilsvarende. Det vil jo blive et enormt omfattende register.

Med hensyn til kattemærkning – fru Inger Stilling Pedersen var også inde på det – må det vel være synspunktet, at vi herfra opfordrer kommunerne til at gennemføre sådanne ordninger, men det bør være kommunerne selv, der lokalt afgør i hvilket omfang, og hvilken økonomi de vil sætte ind i disse projekter. Der må vel være grænser for, hvad vi skal lovgive om, og dette er typisk en sag for kommunerne

selv at tage stilling til. Vi ved jo, at der er en række kommuner, der har indfangningsordninger og tilsvarende i forhold til katte.

Halekuperingsspørgsmålet har været centralt, og jeg mener, at der i det forslag, jeg selv har fremsat, er fundet den rigtige løsning, hvor vi siger, at den 8-dages-frist, der hidtil har været, bliver nedsat til 4 dage, og samtidig stilles der krav om, at det skal ske ved dyrlæge. Det må vel også være naturligt, når vi nu ved, at de kører nogle ordninger, som vel nærmest er på forsøgsbasis, i andre nordiske lande, at man følger erfaringerne herfra.

Ikke uventet var der flere ordførere, der var inde på spørgsmålet om omfanget af bemyndigelser. Det skal jeg ikke sige meget om, det gjorde jeg meget ud af sidste gang i min besvarelse, blot gentage det hovedsynspunkt, at når der er de mange bemyndigelser, så er det et udtryk for, at man på mere konkrete områder nu giver en bemyndigelsesadgang, hvor der i den nuværende dyreværnslov er en generel bemyndigelse. Her går man ind på mere specifikke områder og påpeger samtidig den betydning, som bl.a. videnskabelig forskning og nye erfaringer kan have, når det gælder udmøntningen af bemyndigelserne.

Fru Ebba Strange brugte en hel del af sin tid til at tage fat på et af de helt centrale spørgsmål, nemlig Det Dyreetiske Råd eller det rådgivningsorgan, som skal oprettes. Mit synspunkt er, som jeg også var inde på det i mit første indlæg, at det ikke kan være sådan, at det ansvar, der ligger i at udfærdige bekendtgørelser og cirkulærer, uddelegeres.

Så siger fru Ebba Strange, at det kan være svært for Folketinget at følge med i, hvad der udsendes, hvis der ligger en bemyndigelse til ministeren. Det er jo netop sådan, at det forslag, regeringen har fremsat, er et udtryk for, at vi er enige i, at der er behov for at styrke dyreværnsorganisationernes indflydelse, når vi taler om den fremtidige regulering. Derfor bliver der denne lovfæstede adgang til, at organisationerne kan fremkomme med synspunkter, at de vil blive hørt, inden der udfærdiges administrative regler. Det er altså en væsentlig styrkelse af dyreværnsorganisationernes indflydelse, men med en fortsat direkte sammenhæng imellem kompetencen og ansvaret.

Men alt det får vi lejlighed til at drøfte nærmere i udvalget. Jeg synes, debatten i dag har

[Justitsministeren]

vist, at der er nogle væsentlige problemer, vi må tage hul på, men den generelle enighed om de grundlæggende hovedpunkter i regeringens forslag mener jeg at kunne konstatere holder på trods af folketingsvalget.

Karen Jespersen (S):

Ministeren siger, at det er en god idé med bemyndigelser, også fordi man står mere frit i forhold til, hvordan tingene udvikler sig. Jeg synes i hvert fald, at det er bemyndigelser på de tunge, de ømme områder.

Der er en masse områder i lovforslaget, hvor man faktisk har lavet detaillovgivning: Unge og børn under 16 år må ikke købe dyr, man må ikke aflive katte ved drukning, man må ikke beskyde den og den type hjorte med hagl osv., osv. Der kunne man lige så godt have lavet bemyndigelser. Det mener jeg ikke man skal, men når man kan lovgive så konkret om, hvilke dyr man må skyde med hvilke typer hagl og patroner, så kunne man også godt sætte lidt mere detaljerede lovregler op om landbrugsdyr, så meget desto mere som der er en række punkter, hvor vi ved at tingene er forkerte, hvor de kan gøres bedre.

Lad os få dem ind i lovforslaget nu, og lad os så give bemyndigelser på det grundlag.

Justitsministeren (Engell):

Kun den bemærkning – fru Karen Jespersen var også inde på det i sit tidligere indlæg om pelsdyrene – at det, vi beskæftiger os med her, er, skal vi sige en slags dyrenes grundlov. Men den udelukker ikke, at der på en række andre områder – det gælder også på andre ministres ressortområder – vil være behov for og er behov for en supplerende lovgivning. Fru Karen Jespersen nævnte f.eks. pelsdyrområdet. Sådan vil det også være på andre felter.

Men vi skal jo også være opmærksom på, at der må være grænser for, hvor meget Folketinget skal påtage sig, når det gælder fremtidigt lovrevisionsarbejde. Jo mere konkret man laver lovgivningen, udnytter, om jeg så må sige, de bemyndigelser, der er i loven, jo mere vil Folketinget være forpligtet til, jeg vil ikke sige ustandselig, men meget hyppigt at gennemføre lovrevisjoner f.eks. i takt med, at der i EF vedtages forordninger og direktiver osv., alt det, der skal omsættes i dansk lovgivning. Altså kort sagt: Vi bygger et stivere system op. Det mener

jeg også vi skal være opmærksomme på, når vi drøfter omfanget af bemyndigelserne.

(Kort bemærkning).

Karen Jespersen (S):

Nogle af de ting, ministeren siger om bemyndigelser, er rigtige nok, og det er jo også derfor, dyreværnsorganisationerne bag den grønne betænkning gik med til, at man lavede mange bemyndigelser, men hvor man så sagde: Jamen så skal der til gengæld også være hånd i hanke med, hvem det er, der sidder og rådgiver ministeren. Det er temmelig svært at sidde alene og lovgive om f.eks. staldgulve, arealstørrelse, spaltebredde i millimeter for disse spaltegulve osv.

Det er klart, at her vil ministeren rådføre sig med nogle sagkyndige, og så foretrækker vi altså – og det gør dyreværnsorganisationerne også – i stedet for, at man selv vælger dem, man gerne vil spørge til råds for at udfylde de her bemyndigelser, et råd, hvor man ligesom havde sikkerhed for, at der sad nogle med en viden, så man vidste, hvem det var, der rådgav ministeren med hensyn til at udfylde disse mange, mange bemyndigelser. Og når man ikke kan få det råd, så siger vi: Jamen så får ministeren heller ikke bemyndigelserne.

Ebba Strange (SF):

Nu skal det ikke stå tilbage i debatten, som om SF's forslag er kolossalt detaljeret i en masse enkeltheder med, hvordan dyr skal behandles, og hvor mange centimeter der skal være mellem tremmerne og alt sådan noget. Det er ikke det, vores forslag går ud på.

Vores forslag går ud på, at Folketinget beslutter, at vi inden for en overskuelig årrække med overgangsordninger skal sikre, at den måde, landbrugets dyr behandles på, er i overensstemmelse med de formålsparagraffer, som hele Folketinget er enig om skal stå i en dansk dyreværnslov. Det er bare det, vi fra SF's side synes Folketinget skal beslutte.

Selvfølger kan vi ikke alt det dér, så detaljeret er vores forslag heller ikke. Men det er noget med, at vi godt ved, hvad der er dyrs behov på en lang række områder, og det er præcis på de områder, vi gerne vil have præciseret, at her har Folketinget altså talt, og det mener dette Folketing. Det var den ene ting.

[Ebba Strange]

Den anden ting er – det blev draget ind i første runde og er en del af hele den debat, vi har, det ved jeg godt – spørgsmålet om internationale aftaler og regler. Jeg synes, det er vigtigt, at der gælder internationale aftaler og regler på disse områder mellem de nordiske lande, mellem EF-landene, i Europarådet.

Det, jeg kunne ønske mig – det lå lidt i justitsministerens udtalelser, men jeg ved ikke rigtig, hvor overbevist jeg skal være om, at han har ret – var, at Danmark gik i spidsen og sagde: Vi er i Danmark kendt for at have et godt landbrug. Det danske landbrug er kendt for at være godt. Varerne er kendt for at være gode. Vi er kendt for at være et godt landbrugsland. Var det så ikke os, der skulle presse på, for at de internationale aftaler fik en sådan standard, at vi kunne sige: Vi laver ikke bare nogle gode varer, vi har ikke bare et effektivt landbrug, men vi sørger faktisk også for at behandle vores dyr i overensstemmelse med de formål, der står her?

En meget aktiv rolle kunne jeg godt ønske mig, og det er det ikke altid mit indtryk at Danmark spiller i disse forsamlinger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 23. januar 1991, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 14.35
